

Kirkjuþing 2020-2021.

4. mál-þskj. 4.

TILLAGA

til þingsályktunar um samskipta- og siðareglur þjóðkirkjunnar.

(Lagt fyrir 60. kirkjuþing 2020-2021).

Flutt af biskupi Íslands.

Frsm. Agnes M. Sigurðardóttir.

Kirkjuþing 2020-2021 samþykkir eftirfarandi:

Samskipta- og siðareglur þjóðkirkjunnar.

1. gr.

Reglur þessar gilda um fólk í launuðum og ólaunuðum störfum hjá þjóðkirkjunni, þó ekki fólk í vígðri þjónustu, um fólk í trúnaðarstörfum og um kjörna fulltrúa.

2. gr.

Þeir sem reglur þessar ná til, gæta að því fyrir sitt leyti að fylgja reglunum í öllum störfum sínum fyrir þjóðkirkjuna. Stjórnendur skulu gæta þess að þeim sé kunnugt um reglurnar og að þær séu aðgengilegar á vef þjóðkirkjunnar, www.kirkjan.is.

3. gr.

Samskipta- og siðareglurnar eru ekki tæmandi lýsing á góðum starfsháttum. Þær skal skoða í samhengi við sértækari viðmið og reglur, svo sem heilræði fyrir starfsfólk og sjálfboðaliða í barna- og unglingastarfi þjóðkirkjunnar og gildandi verklag í viðkvæmum aðstæðum. Hverjum og einum ber að nota dómgreind sína í samræmi við aðstæður hverju sinni.

4. gr.

Þeir, sem reglur þessar ná til, ber að:

1. Gera sér far um að mæta hverjum einstaklingi í kærleika Krists með virðingu eftir því sem skilningur og samviska bjóða hverju sinni og láta sér annt um líðan og velferð annarra.
2. Rækja störf sín af vandvirkni, samviskusemi og heiðarleika og gæta þess að orð og athæfi samrýmist starfi og umhverfi, stað og stund.
3. Veita þeim, sem til þeirra leita, alla nauðsynlega aðstoð og leiðbeiningar.
4. Virða þagnarskyldu um hvað eina sem þeir verða áskynja um í starfi sínu og leynt skal fara skv. fyrirmælum eða eðli máls. Þagnarskyldan gildir bæði utan og innan þjóðkirkjunnar og gildir áfram, þó viðkomandi láti af þjónustu fyrir þjóðkirkjuna.

5. Gæta þess að vanvirða ekki tilfinningar og tiltrú skjólstæðinga sinna.
6. Gæta þess að fara ekki í manngreinaralit og veita þeim þjónustu sem leita eftir henni.
7. Sýna trú og siðum annarra umburðarlyndi og virðingu og sýna forstöðumönnum og prestum annarra trúfélaga, kirkjudeilda og skráðra lífsskoðunarfélaga virðingu.
8. Misnota aldrei aðstöðu sína, stofna til óviðeigandi sambands eða ógna velferð skjólstæðings, svo sem með óviðeigandi hegðun, orðfæri, viðmóti, kynferðislegri eða annars konar áreitni. Einelti, kynferðisleg áreitni og kynbundin áreitni, sem og annað ofbeldi af einhverju tagi er ekki liðið innan þjóðkirkjunnar.
9. Gæta ávallt að því að mörk einstaklinga geta verið mismunandi.
10. Vera ávallt upplýst um lög og reglur, sem gilda um börn og unglinga og að skylt sé að tilkynna barnaverndaryfirvöldum ef ætla má að barn búi við óviðeigandi aðstæður eða sé þolandi ofbeldis.
11. Gæta varfærni og hlífðar í samskiptum við börn og skjólstæðinga í viðkvæmum aðstæðum.
12. Virða skoðana – og tjáningarfrelsi.
13. Þekkja og virða takmörk sín.
14. Vinna gegn sóun hvers kyns auðlinda.
15. Sýna ábyrgð og trúmennsku í meðferð fjármuna.
16. Stuðla að góðum samskiptum á vinnustað og láta samstarfsfólk njóta sannmælis og sanngirni.
17. Gæta virðingar í umtali um samstarfsfólk og aðra þá sem reglur þessar ná til.
18. Forðast hagsmunaárekstra og standa vörð um óhlutdrægni og faglegt sjálfstæði.
19. Gæta þess að notfæra sér ekki vitneskju eða tengsl sem verða til á vettvangi þjónustunnar í ábata – eða hagsmunaskyni.
20. Forðast að hafast nokkuð það að í starfi sínu eða utan þess sem er því til vanvirðu eða álitshnekkis.
21. Gæta að orðspori vinnustaðarins í samskiptum utan vinnu.
22. Hlýða löglegum fyrirmælum stjórnenda um starf sitt, skila skýrslum tímanlega sem skila á, sem og að hlíta breytingum á störfum sínum og verksviði.
23. Gæta ávallt hófs í umgengni við áfengi og vera öðrum fyrirmynd í þeim efnum.
24. Neyta hvorki áfengis né annarra vímuefna í skipulögðu æskulýðsstarfi og í ferðum með börnum og ungmennum.
25. Takast ekki á hendur starf eða krefjandi nám samhliða vinnu, nema með samþykki yfirmanns.
26. Gæta ávallt að gildandi reglum þjóðkirkjunnar um persónuvernd, tölvu-, net og tölvupóstsnotkun.

5. gr.

Alvarleg eða ítrekuð brot á siðareglunum geta leitt til endurskoðunar á ráðningarsambandi eða skipun til trúnaðarstarfa.

6.

Í ráðningarsamningum og skipunarbréfum skal tekið fram að gildandi samskipta- og siðareglur þjóðkirkjunnar hverju sinni séu bindandi fyrir viðkomandi.

7. gr.

Hver sá, sem telur að framangreindar siðareglur hafi verið brotnar getur, eftir eðli máls, leitað til:

- a) úrskurðarnefndar þjóðkirkjunnar, sbr. 12. gr. laga um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar nr. 78/1997 og starfsreglur um úrskurðarnefnd og áfrýjunarnefnd þjóðkirkjunnar nr. 730/1998
- b) teymis þjóðkirkjunnar, sbr. starfsreglur um aðgerðir gegn einelti, kynferðislegri áreitni, kynbundinni áreitni, ofbeldi og um meðferð kynferðisbrota innan þjóðkirkjunnar nr. 330/2019.
- c) biskups Íslands
- d) eða kært eftir atvikum til lögreglu.

8. gr.

Reglur þessar takmarka ekki rétt til að bera mál undir dómstóla.

9. gr.

Reglur þessar öðlast gildi við birtingu. Frá sama tíma breytist heiti „Siðareglna vígðra þjóna og annars starfsfólks þjóðkirkjunnar“ í Siðareglur vígðra þjóna þjóðkirkjunnar.

Greinargerð.

Miklar breytingar hafa átt sér stað á stöðu þjóðkirkjunnar á undanförunum mánuðum, allt frá því að undirritaður var þann 6. september 2019 „Viðbótarsamningur íslenska ríkisins og þjóðkirkjunnar um endurskoðun á samkomulagi um kirkjujarðir og launagreiðslur presta og starfsmanna þjóðkirkjunnar frá 10. janúar 1997 og samningi íslenska ríkisins og þjóðkirkjunnar um rekstrarkostnað vegna prestembætta og prófaste, rekstrarkostnað biskupsstofu, framlag til Kristnisjóðs og sérframlög til þjóðkirkjunnar frá 4. september 1998.“

Unnið hefur verið að einföldun löggjafar um kirkjuna og stefnt að aukinni ábyrgð kirkjunnar sjálfrar á fjármálum sínum og skipulagi. Enn fremur hefur réttarstöðu starfsfólks biskupsstofu (nú Þjóðkirkjunnar-Biskupsstofu) verið breytt á þann veg að frá og með 1. janúar 2020, gilda ekki lengur lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins nr. 70/1996 um það starfsfólk. Frá þeim tíma telst það til starfsfólks á almennum vinnumarkaði og munu allir taka laun samkvæmt almennum kjarasamningum og ráðningarsamningum. Unnið hefur verið að innleiðingu þessara breytinga.

Þá féllu brott ákvæði í lögum um stöðu, stjórn og starfshætti þjóðkirkjunnar nr. 78/1997, þann 23. júlí 2020, sem mæltu fyrir um að stjórnvöld kirkjunnar skyldu sinna störfum sínum á grundvelli stjórnsýslulaga nr. 37/1993. Það hefur m.a. þau áhrif að skoða þarf hæfisreglur fyrir

kirkjuþing o.fl. Talið er af þessu tilefni rétt að endurskoða nágildandi siðareglur starfsfólks þessa.

Biskup Íslands hefur unnið tillögur þessar að nýjum samskipta- og siðareglum fyrir fólk í launuðum og ólaunuðum störfum hjá þjóðkirkjunni, að frátöldum vígðum þjónum, þ.m.t. fyrir fólk í trúnaðarstörfum og kjörna fulltrúa og leggur það fram á kirkjuþingi 2020 – 2021. Við samningu tillagnanna er haft í huga að reglurnar tryggi, eins og kostur er, að því megi treysta að kirkjan vinni af ábyrgð og heilindum og að trúverðugleiki ríki í hvívetna. Einnig er áhersla lögð á það að reglurnar verði hluti af gagnkvæmu starfssambandi kirkjunnar og hlutaðeigandi starfsmanns eða trúnaðarmanns, hvort heldur um ráðningarsamning til starfs er að ræða, kosningu til trúnaðarstarfa eða skipun í nefnd. Af þessu leiðir að athuga þarf einnig starfsreglur um þingsköp kirkjuþings og endurskoða með tilliti til þess að ekki komi til hagsmunaárekstra. Má þar m.a. benda á til hliðsjónar siðareglur Alþingismanna sem komu til framkvæmda á 146. löggjafarþingi árin 2016 – 2017.

Leitað hefur verið ráðgjafar og samstarfs við Siðfræðistofnun um samningu framangreindra tillagna að samskipta- og siðareglum.

Fylgiskjal með tillögu þessari eru Siðareglur fyrir alþingismenn.